

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Det kongelige Barne- og Likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

17/3551

2017/01204-2

23. november 2017

Høring - NOU 2017:12 Svikt og svik

Det vises til departementets høringsbrev av 11. august i år.

Det nasjonale statsadvokatembetet, NAST, begrenser denne uttalelse til å omfatte noen forhold som har direkte tilknytning til politiets og påtalemyndighetens behandling av saker som gjelder vold og seksuelle overgrep mot barn. Politiets og påtalemyndighetens arbeid med slike saker er blitt betydelig intensivert i løpet av de senere årene, og det er utformet retningslinjer for både etterforskning og påtalebehandling. Men det er fortsatt rom for forbedringer. Og det pågår stadig arbeid innad i politi og påtalemyndighet for å bli bedre.

Politiet får, på ulike måter, kjennskap til saker hvor barn er fornærmet. Informasjon kan komme etter utrykning hvor meldingen kan gå på "husbråk", ved anmeldelse fra den fornærmede og ved melding fra andre offentlige myndigheter. I denne høringen er det særlig kontakten med andre offentlige myndigheter som er aktuell å kommentere.

Når barn utsettes for overgrep, enten det er omsorgssvikt, vold eller seksuelle overgrep, er det aller viktigste at overgrepene stanses. Dernest vil NAST fremheve at det er viktig at de sakene hvor overgrepene er straffbare blir kjent for politiet slik at de kan etterforskes effektivt og iverksettes. Det å stille gjerningspersonen til ansvar har i mange tilfelle stor betydning for at barnet skal kunne bearbeide det som har hendt og ha et godt liv videre.

NAST vil fremheve at det er svært viktig at offentlig ansatte, som i sin kontakt med barn får informasjon som tyder på at lovbrudd kan ha skjedd, er kjent med at de kan gi opplysninger til politiet, uten å bryte taushetsplikten, slik det fremgår av forvaltningsloven § 13 b første ledd pkt. 6. Hvert enkelt politidistrikt skal nå ha tilsatt en familievoldskoordinator. Koordinatoren kan være en å ta kontakt med for formidling av opplysninger. En annen side av det å gi opplysninger er at det kan foreligge en plikt til å avverge visse straffbare handlinger og følgene av dem. Utvalget tar dette opp i pkt 12.7 og går inn for at det bør utredes om man skal gjøre endringer i bestemmelsen om avvergeplikt for å bidra til at vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt mot barn avverges i større grad. Dersom en slik utredning iverksettes, bør mandatet også omfatte utredning av forholdet til

Postadresse:

Postboks 8044 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:

Brynsalléen 4
0667 OSLO

Telefon:

23 17 42 00

Mail :

Post.nasj.emb@statsadvokatene.no

Telefax:

23 17 42 10

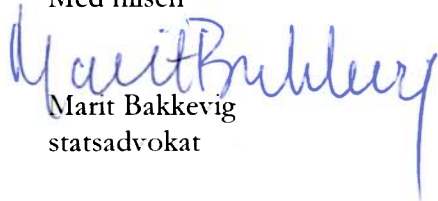
taushetsplikten og utredning av når det foreligger plikt til å formidle opplysninger til andre etater – og særlig til politiet. Den enkelte ansatte må skolestes i reglene om hvilke forpliktelser vedkommende faktisk har ved utførelsen av sitt arbeid. Dette blir spesielt viktig dersom unnløstelse av å melde fra kan medføre straffansvar.

Utvalget fremhever i sin utredning at mange offentlig ansatte har gitt uttrykk for at det er vanskelig å snakke med barn om overgrep. Det har også fremkommet at mange barn ikke er spurt direkte om forholdene hjemme/hva som har skjedd/hva de har vært utsatt for. I politiet har det i mange år vært arbeidet med å utvikle retningslinjer for avhør av barn og mange politiansatte har fått særlig oppløring i å gjennomføre slike avhør. Barna som har vært utsatt for overgrep, må i de aller fleste tilfelle avgi forklaring og disse forklaringene er viktige bevis dersom det blir en straffesak. En offentlig ansatt som får opplysninger fra et barn som tyder på at noe straffbart har skjedd, bør umiddelbart tenke at dette må vedkommende kunne formidle til politiet på en sikker måte. Vedkommende må regne med å måtte avgi forklaring om hvordan opplysningene kom frem, hva barnet faktisk har sagt og hvilke spørsmål vedkommende har stilt til barnet. Og for å kunne foreta politiavhør av barnet raskt etter at informasjonen er fremkommet, er det viktig at politiet kontaktes raskt. Det vil da bli forberedt tilrettelagt avhør, med lyd- og bildeopptak, og bevis vil kunne sikres til bruk i straffesaken. Det er politiet som har ansvar for at formidlet informasjon ivaretas og følges opp effektivt og på en god måte.

Utvalget har gitt uttrykk for at manglende kunnskap og kompetanse i tjenestene er en av de sentrale årsaker til de ulike typer svikt som ble avdekket ved den saksgjennomgang som utvalget har utført. For å avhjelpe dette i fremtiden må det sikres at den enkelte ansatte får god oppløring på egen arbeidsplass. Men det er også viktig at de ansatte i offentlige etater har god kjennskap til andre etaters arbeidsområder og hvilke virkemidler de øvrige etater har for å ivareta barnets interesser.

Politiet, og da særlig Kripos, har hatt ansvar for en lang rekke seminarer og fagdager som omhandler ulike sider av overgrep mot barn. Det gjelder både seminarer om selve overgrepet "vold i nære relasjoner", "helsesaker" og "medisinsk kunnskap" og det gjelder arbeidsmetoder som "tilrettelagte avhør" og "Internettrelaterte overgrepssaker". Det formelle fagansvar ligger nå i Politidirektoratet. I det videre arbeid med oppfølgingen av NOU 2017:12 er det NAST sin oppfordring at man søker å videreutvikle de fagmiljøer som er etablert, som omfatter alle offentlige ansatte som arbeider med barn og som derigjennom får kunnskap om familier med problemer. Slik kan det utvikles en felles kunnskap om hvordan det offentlige totalt sett skal følge opp informasjon som volder bekymring for at et barn utsettes for omsorgssvikt eller overgrep.

Med hilsen

Marit Bakkevig
statsadvokat